

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

I. Flacij Manichæismus lenæ; vnde Vinariense colloquium cu[m]
Mansfeldensibus inter Substantiarios & Accidentarios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

stolicum, vel è tripode proditum oraculum ANNO
 venerabatur. Huic igitur, cum in comitatu 1571.
 Mansfeldensi Flacium, eiusq; de peccato o- Ipsi^{us} An-
 riginis Manichæum delirium tueretur, Hie- tagonista
 ronymus Mencilius superintendens sese ar- Mencilius.
 denter obiecit, qui cum maxima parte con-
 cionatorum Accidentarijs adhærebat.

CAPVT V.

- I. Flacij Manichæismus Iena; vnde Vinariense colloquium cū Mansfeldensibus inter Substantiarios & Accidentarios.
- II. Controuersia & sententiarum inter partes collatio & examen.
- III. Magdeburgens. & Grubenhagiorum decisio Flacium cum suis condemnantium.
- IV. Accidentariorum de Substantiarijs vbique fortunam aduersam sustinentibus triumpho, odia, scripta, quibus & epitheta & titulos Flacij, eiusq; conscientia specimen, fructus doctrina ex eaq; ortas dissensiones exprimunt.
- V. Flacij peste correpti mors omnium infelicissima.

I AM & in Thuringia de hoc dogmate non- I.
 nihil turbarū fuit; Ienæ cum primis, vnde Ienæ Mani-
 Flacius anno 1562. discesserat, relicto post se chæismus
 Manichæismi semine; quod sequentibus an- repullulat.
 nis, maximè sub annum 1571. paulo liberius
 pullulauit. Moderabatur tū prouinciam illā,
 ec 4 quā

ANNO
1571.
Ioannes
Fridericus
ab Augusto
capitur.

Viennæ
in carcere
moritur.

Anno 1571.
Colloquiū
Vinariense

Mansfel-
denses Vi-
nariam in-
uitantur.

quà ducibus Saxonie subest, Guilielmus Ioannis Friderici frater, illius, in quâ, qui Flacium aliosq; tribunitios concionatores ante paucos annos ab Ecclesiastico ministerio remouerat. Is enim Princeps, cū quosdā ab Imperio proscriptos in arce Gothana foueret, anno 1567. per Augustum Electorem Saxonem obsessus, castroque in potestatem redacto captus fuerat, & Viennam missus ad Cæsarem, vbi vitam in carcere finiuit. Huius loco Ioannes Gulielmus quem diximus, filius Ioannis Friderici Electoris secundo genitus rebus communibus præerat; qui vt Flacianum hoc incendium restingueret, colloquium inter concionatores vtriusque partis præcipuos instituendum censuit.

Igitur anno 1571. mense Iulio Theologos suos, VVigandum, aliosque ex Academia Ienensi Vinariam accerliuit. Eodem per litteras inuitauit & Volratum Mansfeldensem Comitem, hortatus vt superintendentem Mencilium & Spangenbergium secum adduceret. Erant hi duo factionum duces, vt diximus, in Comitatu Mansfeldico; hic Substantiariorum, ille vero Accidentariorum acerrimus propugnator. Voluit itaque princeps, vt hi cum suis Ienentibus de controuersia hac colloquerentur: cui colloquio ipse cum Volrato Comite, aliisque nonnullis interesse decreuerat, facturus periculum, an ad concordiam distractos redigere posset.

Venit

Venit cum suis Vinariam Volratus, cum- ANNO
 que princeps indicto conuentu causas expo- 1571.
 neret, cur Mencilium superintendentem & Causæ cō-
 Spangenbergium euocarit, nimirum vt cum uentus a
 Theologis Ienensibus de controuersia quæ Principe
 de peccato originis in ijs regionibus exarse- proponun-
 rat, placide conferrent; Mansfeldici diffici- tur.
 les sese præbuerunt, causati non esse sibi in- Mansfel-
 tegrum, vt nec ante moniti, & prorsus im- densium
 parati, re cum socijs non prius communicata, replica.
 de negotio tam arduo cum Ienensibus in col-
 loquium descenderent. Quanquam verò vr-
 gerentur à Ienensibus, & instanter quidem,
 perstiterunt tamen in proposito, nec induci
 potuerunt vllis rationibus, vt ad principis se
 voluntatem adiungerent.

Tandem huc descensum fuit, vt V Vigan-
 dus Accidentaliorum sententiam, quam cō- Acciden-
 tra Flacium eiusq; socios tuebatur, vnà cum tiorum
 argumentis præcipuis scripto comprehensam sententia
 offerret Principi; qui deinde scriptum illud offertur
 ad Mansfeldicos ministros examinandum principi.
 mitteret, nimirum vt notationibus additis Ministris
 corrigerent, si quid in eo deprehenderent Mansfel-
 dignum censura, suumq; iudicium de vni- densibus
 uersa hac causa perscriberent. Atque ita tum examinan-
 quidem discessum fuit. da tradi-
 tur.

Erat iam sparsus in publicum de hoc ar- Flacianorū
 gumento V Vigiadi tractatus quidam, quem iudiciū de
 Princeps paulo post Mansfeldicis conciona- Wigandi
 toribus transmisit, additis litteris, quibus de sententia.
 hac cōtrouersia iudicium ipsorum exquiri-

ANNO
1571.

Acciden-
tiorum
de ea opi-
nio.

II.

Ad ipsam
cōtrouer-
siam desce-
ditur.

Sectariorū
sententiæ.

Mencelius superintendēs, ad cuius officium ea res pertinebat, VVigandi scriptum concionatorib. per ciuitates omnes & Satrapias misit, vnaque monuit, vt singuli hoc ipsum legerent, expenderent argumenta, suumque de eo iudicium litteris obsignatis ad se perscriberent. Quod cum fieret, Spangenbergius, & qui cum eo Flacij partes sequebantur, VVigandi Scriptum velut erroneum liberè repudiarunt; imò & Mencelio superintendenti, ceterisque concionatoribus persuadere conati sunt datis litteris, vt & ipsi calculum suum adiungerent, & scriptum, quod diximus, condemnarent. Mencelius, & qui illi adhærebant Islebienses, non simpliciter omnia reiicienda sine delectu, sed si quid erroneum inesset, reuocandum ad censuram, corrigendumque; cetera verò probanda censuerunt.

Dum ad hunc modum datis vltro citroque litteris negocium ventilatur, factum est, vt à scripto VVigandi sensim ad controuersiam ipsam dilaberentur. Tum verò Mencelius cum Islebiensibus Accidatiorum sententiam defendit, qui naturam ipsam & essentiam hominis à peccati contagione discernendam asserunt: Spangenbergius vero, qui que partes illius & Flacij ductum sequebantur, Manichæorum dogma de substantia hominis in peccatum transformata omnibus præsijs tueri conati sunt. Hunc in modum, cum in duas turmas dissiliissent, expe-